

A Case Study on the Effect of the Value in the Popular Culture Youth¹

Berrin SARITUNÇ²

Received: 30 May 2018, Accepted: 03 December 2018

ABSTRACT

When the lives of children, young people and adults are examined, it is seen that elements such as appreciation, attracting attention, and being stronger are more prominent in the society. In addition, continuous visualization of power elements in the visual media leads to decreased sensitivity and weariness of the individuals for whom other individuals and creatures are used for entertainment purposes. It has been determined that individuals who are willing to take power and attention often do not realize that when other people leave the rough. Values should be supported by institutions that provide education, social policy support, and appropriate ways and means to develop and maintain conditions that cause negative behavior of individuals.

Keywords: Social Structure, Current Culture, Media, Value Education, Youth.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose and Significance

This study aims to investigate the causes underlying the desire to attract attention and be strong, especially in young people. In this context, in-depth interviews were conducted with young people under the age of 25 through case studies and evaluated with descriptive analysis. It has been determined that the individuals interviewed within the scope of the research have decreased intra-family interaction, the individuals do not consider themselves enough in the environment they live in, and the social and cultural divide in some places within the society is too high. When individuals are asked, it is observed that the elements that are accepted as values in the society are known, but when they are looked at the behavior, they are over all the values of being strong and popular. In addition, the fact that other needs were not satisfied was also understood without investigating whether it could increase the feasibility of certain adverse behaviors. It can be argued that even institutions such as families and schools, which are believed to be responsible for educational values, support the power and popularity. The aim of this study is to investigate the underlying reasons for attracting attention and being strong, especially in young people.

Methods

The universe of work; there are 80 students studying at four-year faculties studying at Uludag University. These students are selected at random and 43 of the male studying at the Faculty of Theology. A large part of the 80 students who participated in the study are female students and live in the generic Marmara Region. The age range of students is 18-25. Students were first asked to score points from 1 to 10 according to the order of importance, and then they were asked to fill in the names without writing a name, indicating that they were not obliged to comply freely and with expectation given. Students were first asked to order the items on Schwartz 's chart of values and then asked to comment on case studies. then you are asked not to be ideal for the case studies given by the

¹ This study is derived from "Güncel Toplumsal Yapı ve Kültürün Gençlerde Öne Çıkardığı Değerler ve Sebepleri" presented in III. International Congress on Values Education, 5-6 April 2018, Zonguldak Bulent Ecevit University

² Lecturer, Uludag University, Turkish Language Department, bsaritunc@uludag.edu.tr

participants but to respond with real life expectancy by thinking about yourself and the other young people in your community.

Results

A moral curriculum and success measurement are tracked in our education system, so moral values can be backward. While parents, teachers, and parents teach the child to be a part of the community, they are the first to be successful. To be successful, to be competent (beingable), to be ambitious, to be mentioned in the society as the most important value comes out as the antagonism.

Discussion and Conclusions

Individuals and institutions that are believed to contribute to the reduction of some of the negativities in the development of values and virtues that humanity has accumulated over generations need to develop appropriate methods. Without knowing the characteristics of the partner, without knowing the current situation of the society, it is not possible to train desired values by discourse-action difference by trying to force people into certain molds. To successful, to be competent (beingable), to be ambitious, to be mentioned in the society as the most important value comes out as the antagonism be.

Popüler Kültürün Gençlerdeki Değer Algısına Etkisi ile İlgili Bir Durum Tespiti¹

Berrin SARITUNÇ²

Başvuru Tarihi: 30 Mayıs 2018, **Kabul Tarihi:** 03 Aralık 2018

ÖZET

Çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin yaşamları incelendiğinde, toplumda takdir, ilgi ve daha güçlü olma gibi unsurların daha belirgin olduğu görülmektedir. Ayrıca görsel medyadaki güç unsurlarının sürekli olarak görselleştirilmesi, diğer bireylerin ve canlıların eğlence amacıyla kullanıldığı bireylerin hassasiyet ve yorgunluğunun azalmasına yol açmaktadır. İktidarı ve ilgiyi almaya istekli olan bireylerin, diğer insanlar kaba davrandıklarında çoğu zaman fark etmedikleri belirlenmiştir. Değerler, eğitim, sosyal politika desteği ve bireylerin olumsuz davranışlarına neden olan koşulları geliştirmek ve sürdürmek için uygun yollar ve araçlar sağlayan kurumlar tarafından desteklenmelidir. Bu çalışma özellikle gençlerde dikkat çekme ve güçlü olma arzusunun altında yatan nedenleri araştırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, 25 yaşın altındaki gençlerle vaka çalışmaları aracılığıyla derinlemesine görüşmeler yapılmış ve betimsel analizlerle değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Yapı, Güncel Kültür, Medya, Değer Eğitimi, Gençlik.

1. Giriş

Gençlikle ilgili veya gençlik dönemiyle ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Kimi yaş açısından, kimi bedensel ve ruhsal gelişim, kimi toplumda üstlenen rol açısından gençlik tanımına yaklaşmıştır. Gençlerin ortak özellikleri olduğunu söyleyenler olduğu gibi, gençlik dönemiyle ilgili ortak özelliklerin olduğu bir sınıflama yapılamayacağını savunanlar da bulunmaktadır.

İnanır'a (2005) göre genç; okulda ve okul dışında aldığı eğitim ile içerisinde yer alacağı ortamda karşılaşacağı sorunları çözümlenebilecek altyapıya sahip, eğitimi ile aynı anda sistemi içeriden de bilen, umut ve özgüvenle, toplumda hak ettiğine inandığı pozisyonu elde etmeye koşullanan, tüketim kapasitesi yüksek ve kendisini tükettikleri aracılığıyla tanımlayan tez canlı dinamik insandır.

Genel algıya göre üniversite öğrencisi ne yetişkin ne de çocuk kabul edilir. Bu nedenle çocukluktan yetişkinliğe geçme döneminin bütün sıkıntılarını yaşamaktadır. Bunların en başında da kendi kimliğini bulma, toplumsal yönden yerel ve çocukluk döneminin değerlerini, toplumun ulusal ve evrensel değerlerini benimseme; bunları kendi içinde özdeşleştirme, bunlarla uyum içerisinde olma, toplumun değerleriyle uygun bir şekilde yaşayabilme ve sosyal olgunluğa erişmiş bir birey olma temel sorunları açısından yer almaktadır. Ve üniversite öğrencilerinin bu aşamadaki temel iki sorunu; genellikle bağımsızlık, özgürlük duygusu, cinsel kimlik ve buna uygun davranışlar ya da bu aşamada yaşanan sorunlardır.

Üniversite öğrencisinde ailenin etkisi azalır; çevrenin, arkadaş grubunun, sosyal medyanın ve dizilerin etkisi artar. Bireyin davranışlarını yönlendirme açısından en etkili olan unsurlar; diziler, medya, sosyal ortam, sosyal medya olmaktadır.

Düzbakar (2003) çalışmasında Osmanlı döneminden örnek vermektedir: "Mahalle sosyal ve fiziki bir birimdir. Mahallede yaşayanlar birbirlerine karşı sorumlu olup sosyal bir dayanışma içindedirler" şeklinde ifade edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin bir sorunu kendi benliğine ilişkin kimliğini bir türlü netleştirememesidir. Öğrenci bu noktada 'Ben neyim? Ben kimim?' sorularına net bir cevap veremediği durumlarda bir meslek gurubunun, bazen toplumun bir üyesi olarak, bazen bir derneğin ya da memleket hemşeri gurubunun, bazen herhangi bir zorbalık gurubunun içinde yer alarak kişi; kendini, benliğini daha kolay

¹ Bu çalışmanın hazırlanmasında 05-06 Nisan 2018'de Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesinde düzenlenen III. Uluslararası Değerler Eğitimi Kongresi'nde sunulan "Güncel Toplumsal Yapı ve Kültürün Gençlerde Öne Çıkardığı Değerler ve Sebepleri" adlı çalışmadan yararlanılmıştır.

² Öğr. Gör. Uludağ Üniversitesi, Rektörlüğe Bağlı Türk Dili Bölümü, bsaritunc@uludag.edu.tr

tanımlayabileceği inancına kapılmakta ve bu anlamda çeşitli sorunlarla karşılaşabilmektedir (Özgüven,1992, s. 5-13).

Tarihsel süreçte her toplum, mevcut birikimini sonraki kuşaklara aktarma gayreti içinde olmuştur. Aileden başlayarak her kurum değerlerin aktarılmasında rol almıştır. Günümüzde örgün eğitimden de öğrenciye duysal becerileri de katması beklenmektedir. Ancak eğitiminde kendi içinde sorunları bulunmaktadır. 20. yüzyılda eğitim, ülkeleri yönetenlerin bireyi ve toplumu dönüştürme vasıtası olarak kullanılmıştır (Şanver & Erakkuş, 2016, s. 432). Türkiye'de davranışçı yaklaşımdan oluşturma/yapılandırma yaklaşımına dayandığı ifade edilen öğretim programlarına geçiş olmuştur ancak okullarda bir üst kuruma yönelik sınavlara hazırlığın baskın çıkması istenilen verimin alınmasını engelleyebilmektedir. Bireylerin hayata bakış açısı öncelik aldığı değerler de okulda istenmeyen bir ortamın oluşmasına sebep olabilmektedir. Gençlerde grup içerisinde her zaman güçlü olması veya güçlüünün yanında olma isteğinin baskın olduğu gözlemler ve araştırmalar da görülmektedir. Bireyler olumsuz davranışları ve gösterilmesi gereken tutumları sözlü olarak ifade etmekle birlikte; olumsuz olarak nitelenen davranışlar sık sık görülebilmektedir.

Olumsuz davranışlar zaman zaman güç edinme, toplumda yer edinmenin bir aracı olarak da görülebilmektedir. Örneğin okulda öğretmenle veya bir başka öğrenciyle çatışma bir öğrenciyi sınıfta ön plana çıkarabilmektedir. Kendini veya başkasını zor durumda bırakarak eğlenme, ön plana çıkma zaman zaman bunu sosyal medyada veya video paylaşım sitelerinde görünür kılma sık rastlanabilmektedir. Evrensel değerler veya inanç sistemleri açısından biriyle alay etme, birini toplum karşısında küçük düşürme hoş karşılanmaz. Kur'an-ı Kerim'de "Ey iman edenler! Bir topluluk diğer bir toplulukla alay etmesin. Belki de onlar, kendilerinden daha iyidirler.."(Hucurât Suresi 11. Ayet) şeklinde ifade edilmektedir. "Kim bir kötülük görürse O'nu önce eliyle düzeltsin, buna gücü yetmezse diliyle düzeltsin, buna da gücü yetmezse O kötülüğe ve yapana içinden nefret duysun bu da imanın en alt kısmıdır." (Müslim, İmân 78. ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 11; Nesâî, İmân 17) hadisi de bireye kötülüklerin önlenmesi için tavsiyede bulunmaktadır. Değerlerin malumat olarak bilinmesi içselleştirmek için yeterli olamamaktadır. Gültepeataç Ayalp'in (2010) yapmış olduğu araştırmada diğerlerine göre daha zayıf olduğu için haksızlığa uğrayan kişiyle öğrencilerin iletişim kuramadığı ve grup normunun dışına çıkamadığı gözlemlenmiştir.

Televizyondaki dizi filmlere de bakıldığında zengin, güçlü, bulunduğu sosyal çevrede saygın, hedefine ulaşmak için önüne çıkan engelleri bir şekilde kaldıran, bir telefonla kanunsuz da olsa iş çözen, etrafında adamları olan, öldürmek dâhil her türlü şiddeti, uygulayan film karakterleri görülmektedir. Gençler dâhil seyirciler bu kişilerle özdeşim kurmakta, açıktan ifade etmeseler de onlara özenmektedirler. Erdemler geri plana atılmakta, toplumda değer kayması yaşanmakta ve öne çıkan değerler farklılaşmaktadır. Popüler kültürde öne çıkan figürler de yazılı ve görsel medyada ışıltılı yaşantıları ile sık sık öne çıkmaktadır. Toplumda çifte standart uygulamaktadır. Toplum normlarına aykırı bulduğu bir davranışı ünlü bir kişi yaptığında sessiz kalmakta ya da onaylamaktadır. Böylece bazı bireyler de kendi çapında farklı platformları kullanarak küçük çaplı ünlü olma yoluna gitmektedir. Sosyal medyada, video paylaşım sitelerinde beğeni almak çabası yoğunlaşmaktadır.

Ebeveynler de çocukları üzerinden kendini ifade etme yoluna gidebilmektedir. Araç olan şeyler amaç haline gelmektedir. Ebeveynler çocuklarının statü ifade eden meslekleri edinmesini arzulamakta ve bunun da yolunun iyi bir üniversite eğitiminden geçtiğini düşünmektedirler. Öğrenci, başarılı olduğu sürece değer gördüğünde, başarının diğer erdemlerden önde olduğunu düşünmekte, her hâlükârda başarı çabasına girmekte bir kısmı ise iç çatışma yaşayarak huzursuz olabilmektedir.

Ebeveynler de bazen aşırı korumacı tutum da sergileyebilmektedir. Çocuğu farklı ortamlardan korumaya steril bir ortamda yetiştirmeye çalışmakta ancak toplumdan kopararak sağlıklı bir gelişim her zaman mümkün olmamaktadır. Yasaklar da çözüm olmayabilir. İnternetin cep telefonlarında bile kullanılacak duruma gelmesiyle, dünyanın bir yerindeki akım, başka yerlerdeki bireyleri de etkilemektedir. Üniversiteye gelene kadar sınav odaklı eğitim sisteminde sorgulamayı, analiz etmeyi, öğrendiği bilgiyi sentez etmeyi öğrenemeyen, hayata hazırlanmaya dair fazla birikimi olmayan genç; hem sosyal çevresinin, hem de yazılı ve görsel medyanın mesajlarını anlamlandırmakta güçlük çekmektedir. Yaş dönemlerinde gerekli bilişsel, duysal ve psikomotor gelişmeyi göstermeyen genç, mezuniyet sonrasında iş, aile ve sosyal çevre ilişkilerinde sorun yaşayabilmektedir. Gençlerde öne çıkan değerlerin bilinmesinin uygun yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışmanın amacı popüler kültürün gençlerdeki değer algısına etkisi ile ilgili bir durum tespiti yapabilmektir. Bu amaçla iki bölümden oluşan bir anket formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Birinci bölümde Türkçesi Kuşdil ve Kağıtçıbaşı'nın (2000) çalışmasından yararlanılan Schwartz'ın değerler listesindeki cümlelere her bir değer için taşıdığı öneme göre 1'den 10'a kadar puan vermeleri istenmiştir.

2.1. Veri Toplama Aracı

Çalışmada Schwartz'ın Değer Ölçeği ve örnek olaylara verilen cevaplar veri aracı olarak kullanılmıştır.

Schwartz Değer Ölçeği: Schwartz'ın (1992) bireysel değerlerle ilgili olarak geliştirdiği ölçek, "Schwartz Değerler Ölçeği-SVS (Schwartz Values Survey)" adıyla tanınır. Katılımcıların Schwartz'ın Değerler Ölçeği'ndeki ifadeleri daha iyi anlayabilmesi için öğrencilerin anlayacağı ifadeler anket formunda belirtilmiştir. Ölçek iki ekseninde yer alan dört üst boyut ile bunları oluşturan on değer boyutundan oluşur. Söz konusu on değer boyutu; güç (power), başarı (achievement), hazcılık (hedonism), uyarılma (stimulation), evrenselcilik (universalizm), iyilikseverlik (benevolence), özyönelim (self-ditection), güvenlik (security), uyum (comformity), gelenekselcilik (tradition) değerlerinden oluşur ve bunlar, tanımlayıcı hedefleri doğrultusunda oluşturulan 57 alt madde içerir.

"1" en düşük değer, "10" en yüksek değerdir. İkinci bölümde ise katılımcılara 7 adet örnek olay verilmiştir. Seçilen örnek olaylar son 1 yıl içerisinde kamuoyunda yer almış olaylardan seçilmiştir. Verilen örnek olayları özgürce, beklentilere uymak zorunda olmadıkları belirtilerek, isim yazmadan doldurmaları istenerek kendilerine yeterli süre verilerek çalışmanın verileri elde edilmiştir. Her iki bölüm için katılımcılardan bazıları araştırmacının gözetiminde bazı katılımcılar ise farklı ortamlarda doldurup aynı gün içerisinde araştırmacıya teslim etmiştir. İlgili anket Şubat 2018'de uygulanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışma 18-25 yaş arasında yükseköğretime devam eden gençlerde uygulanmıştır. Ancak kısıtlılıklar ve ulaşım kolaylığı sebebiyle Bursa'da uygulanmıştır. Katılımcılar, Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan dört yıllık fakültelerde okuyan 80 öğrencidir. Araştırmaya katılanlar rassal yöntemle seçilmiştir. Çalışmaya katılan 80 öğrencinin büyük bir kısmı ise kız öğrencilerden oluşmakta ve geneli Marmara Bölgesinde yaşamaktadır. Öğrencilerin yaş aralığı 18 ile 25 arasındadır.

2.3. Veri Analizi

Çalışmamızda yer alan anketin birinci bölümünde katılımcıların sorulara verdiği cevapların frekansı hesaplanmış yüzdeleri ilgili tabloda verilmiştir. IBM SPSS 24.0 versiyonu kullanılmıştır. İkinci bölümde yer alan örnek olaylar ile ilgili açık uçlu sorulara verilen cevaplar ise ortak özelliklerine göre gruplanarak sayısal veriye dönüştürülmüştür.

Tablo 1
Katılımcıların Öğrenim Görmekte Olduğu Fakülteler

Fakülte	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Ziraat	9	11,3	11,3	11,3
Fen Edebiyat	16	20,0	20,0	31,3
İlahiyat	43	53,8	53,8	85,0
İİBF	4	5,0	5,0	90,0
Konservatuar	2	2,5	2,5	92,5

Eğitim	4	5,0	5,0	97,5
Mühendislik	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Ziraat fakültesinden 9 kişi (%11.3), Fen Edebiyat fakültesinden 16 kişi (%20), İlahiyat fakültesinden 43 kişi (%53.8), İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinden 4 kişi (%5), Konservatuardan 2 kişi (%2.5), Eğitim fakültesinden 4 kişi (%5), Mühendislik fakültesinden 2 kişi (%2.5), toplamda ise 80 öğrenci üzerinden anket yapılmıştır.

Tablo 2
Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Kadın	50	62,5	62,5	62,5
Erkek	30	37,5	37,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Ankete katılan 80 öğrencinin 50'si (%62.5) kadın, 30'u (%37.5) erkek öğrencidir.

Tablo 3
Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Bölgeler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Marmara	43	53,8	53,8	53,8
Ege	3	3,8	3,8	57,5
Akdeniz	5	6,3	6,3	63,9
İç Anadolu	4	5,0	5,0	68,8
Karadeniz	1	1,3	1,3	70,0
Yurtdışı	24	30,0	30,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Ankete katılan öğrencilerin 43'ü (%53.8) Marmara Bölgesi'nde, 3'ü (%3.8) Ege Bölgesi'nde, 5'i (%6.3) Akdeniz Bölgesi'nde, 1'i (%5) İç Anadolu Bölgesi'nde, 1'i (%1.3) Karadeniz Bölgesi'nde, 24'ü (%30) ise yurtdışında yaşamaktadır.

Çalışmamızda yer alan anketin birinci bölümünde katılımcıların sorulara verdiği cevapların frekansı hesaplanmış yüzdeleri ilgili tabloda verilmiştir. IBM SPSS 24.0 versiyonu kullanılmıştır. İkinci bölümde yer alan örnek olaylar ile ilgili açık uçlu sorulara verilen cevaplar ise ortak özelliklerine göre gruplanarak sayısal veriye dönüştürülmüştür.

3. Bulgular

Çalışmamızda elde ettiğimiz bulguların yorumlanmasında önce değerler ölçeğindeki maddeler ardından da örnek olaylara verilen cevaplar sırasıyla takip edilecektir.

3.1. Schwartz'ın Değerler Grafiğindeki 10 Maddeye Öğrencilerin Verdiği Cevaplar

Tablo 4

“Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntümü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenme gibi düşüncelerin gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	2	2,5	2,5	2,5
2,00	2	2,5	2,5	5,0
3,00	6	7,5	7,5	12,5
4,00	5	6,3	6,3	18,8
5,00	9	11,3	11,3	30,0
6,00	8	10,0	10,0	40,0
7,00	17	21,3	21,3	61,3
8,00	9	11,3	11,3	72,5
9,00	4	5,0	5,0	77,5
10,00	18	22,5	22,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntümü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenme gibi düşüncelerin gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevaplara göre; gençlerin birinci önceliğinin para ve güç olduğunu, bunları elde etmenin temel hedef olduğunu, edilmezse bu hususlara sahip olunan kişilerin yanında olmayı tercih ettikleri görülmektedir. Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntümü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenme hususlarının 18 kişi tarafından 10 puan verilerek en yüksek yüzdelik dilime sahip olduğunu görüyoruz.

Tablo 5

“Başarılı olmak, yetkin (muktedir) olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak gibi özelliklere sahip olmak isteyen gençler nasıl değerlendirilmelidir?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
2,00	7	8,8	8,8	8,8
3,00	1	1,3	1,3	10,0
4,00	3	3,8	3,8	13,8
5,00	6	7,5	7,5	21,3
6,00	2	2,5	2,5	23,8
7,00	8	10,0	10,0	33,8
8,00	9	11,3	11,3	45,0

9,00	13	16,3	16,3	61,3
10,00	31	38,8	38,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Başarılı olmak, yetkin (muktedir) olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak gibi özelliklere sahip olmak isteyen gençler nasıl değerlendirilmelidir?” sorusuna verilen cevapta; başarılı olmak, yetkin (muktedir) olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak cümlesine 31 kişi tarafından 10 puan verilerek en yüksek yüzdilik dilime (%38.8) sahipken gençlerin makyavelist düşünce yapısına sahip olduğu, “Savaşta her yol mubahtır” anlayışı ile bunları kazanmak, toplumda sözü geçen biri olmak, güçlü olmaktan hedef kazanmak olduğu görülmektedir.

Tablo 6

“Zevk, hayattan zevk almak, bireysel zevke ve hazza yönelimi her şeyin üstünde tutmak gibi duyguların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	8	10,0	10,0	10,0
2,00	2	2,5	2,5	12,5
3,00	3	3,8	3,8	16,3
4,00	6	7,5	7,5	23,8
5,00	7	8,8	8,8	32,5
6,00	6	7,5	7,5	40,0
7,00	8	10,0	10,0	50,0
8,00	15	18,8	18,8	68,8
9,00	10	12,5	12,5	81,3
10,00	15	18,8	18,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Zevk, hayattan zevk almak, bireysel zevke ve hazza yönelimi her şeyin üstünde tutmak gibi duyguların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevaba göre; zevk, hayattan zevk almak, bireysel zevke ve hazza yönelim ise 15’er kişi tarafından 8 ve 10 puan verilmiştir (%18.8). Tabloya istinaden gençlerde haz kontrolünün olmadığı, en temel öncelikleri arasında kişisel haz tatmini olduğu görülmektedir.

Tablo 7

“Heyecan ve yenilik arayışı gençlerde aktif olarak görülmekte midir?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	5	6,3	6,3	6,3
2,00	3	3,8	3,8	10,0
3,00	9	11,3	11,3	21,3

4,00	6	7,5	7,5	28,8
5,00	7	8,8	8,8	37,5
6,00	6	7,5	7,5	45,0
7,00	7	8,8	8,8	53,8
8,00	12	15,0	15,0	68,8
9,00	11	13,8	13,8	82,5
10,00	14	17,5	17,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Heyecan ve yenilik arayışı gençlerde aktif olarak görülmekte midir?” sorusuna verilen cevap heyecan ve yenilik arayışına 14 kişi tarafından 10 puan verilmiştir (%17.5). Tablodaki sonuca göre gençlerin her daim heyecan ve yenilik arayışı içinde olduğu görülmektedir.

Tablo 8

“Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, iç uyum gibi özelliklerin gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	1	1,3	1,3	1,3
2,00	2	2,5	2,5	3,8
3,00	5	6,3	6,3	10,0
4,00	7	8,8	8,8	18,8
5,00	5	6,3	6,3	25,0
6,00	3	3,8	3,8	28,8
7,00	3	3,8	3,8	32,5
8,00	8	10,0	10,0	42,5
9,00	9	11,3	11,3	53,8
10,00	37	46,3	46,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, iç uyum gibi özelliklerin gençler üzerindeki etkisi nasıldır? Sorusuna verilen cevap; yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, kendine saygısı olmaya 37 kişi 10 puan vermiştir (%46.3). Gençlerin yaratıcılığa önem verdiği, özgürlüğe düşkün olduğu, bağımsız bir şekilde kendi kararlarını vermek istediği sonucuna varılabilir.

Tablo 9

“Yardımsaver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat, alçak gönüllü olmak gibi manevi duyguların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	3	3,8	3,8	3,8
2,00	5	6,3	6,3	10,0
3,00	4	5,0	5,0	15,0
4,00	1	1,3	1,3	16,3
5,00	1	1,3	1,3	17,5
6,00	4	5,0	5,0	22,5
7,00	2	2,5	2,5	25,0
8,00	6	7,5	7,5	32,5
9,00	12	15,0	15,0	47,5
10,00	42	52,5	52,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Yardımsaver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat, alçak gönüllü olmak gibi manevi duyguların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevap; gençlerde bireysel haz ve güç ön plana çıkarken diğer yandan da yardımsaverlik, dürüstlük gibi manevi değerlerin toplumdaki yerini koruduğu görülmektedir.

Tablo 10

“Geleneklere bağlılık (alçakgönüllü olmak, inançların gereğini yerine getirmek, hayatın verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat, mahremiyete saygı) gibi örfi kuralların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	6	7,5	7,5	7,5
2,00	5	6,3	6,3	13,8
3,00	2	2,5	2,5	16,3
4,00	3	3,8	3,8	20,0
5,00	2	2,5	2,5	22,5
6,00	4	5,0	5,0	27,5

7,00	5	6,3	6,3	33,8
8,00	3	3,8	3,8	37,5
9,00	5	6,3	6,3	43,8
10,00	45	56,3	56,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Geleneklere bağlılık (alçakgönüllü olmak, inançların gereğini yerine getirmek, hayatın verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat, mahremiyete saygı) gibi örfi kuralların gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevaba göre ise; yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat, alçak gönüllü olmak hususları konu başlıkları iken “alçak gönüllü olmak” hususuna 45 kişi 10’ar puan vermiştir (%56.3).

Tablo 11

“Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanmasının gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	3	3,8	3,8	3,8
2,00	3	3,8	3,8	7,5
3,00	4	5,0	5,0	12,5
4,00	2	2,5	2,5	15,0
5,00	8	10,0	10,0	25,0
6,00	4	5,0	5,0	30,0
7,00	8	10,0	10,0	40,0
8,00	9	11,3	11,3	51,3
9,00	13	16,3	16,3	67,5
10,00	26	32,5	32,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanmasının gençler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında; bu soruya 26 kişinin 10 puan verdiği görülmektedir. Bu verilerde gençlerin manevi değerlere, geleneklere bağlılığının azaldığını söylemek mümkündür.

Tablo 12

“Güvenlik, toplumun var olan ilişkilerin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği ulusal güvenlik için toplumsal düzenin sürmesini istemek, aile güvenliğine önem vermek gibi konularda gençler hakkında neler söylenebilir?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	8	10,0	10,0	10,0
2,00	3	3,8	3,8	13,8
3,00	1	1,3	1,3	15,0
4,00	5	6,3	6,3	21,3
5,00	5	6,3	6,3	27,5
6,00	11	13,8	13,8	41,3
7,00	6	7,5	7,5	48,8
8,00	15	18,8	18,8	67,5
9,00	4	5,0	5,0	72,5
10,00	22	27,5	27,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

“Güvenlik, toplumun var olan ilişkilerin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği ulusal güvenlik için toplumsal düzenin sürmesini istemek, aile güvenliğine önem vermek gibi konularda gençler hakkında neler söylenebilir?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında; başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanması hususuna 22 kişi 10 puan verirken (%27.5) kişilerde öfke ve haz kontrolünün yeterli olmadığı söylenebilir.

Tablo 13

“İyiliğe karşılık vermek, bağlılık ve aidiyet duygusu, toplumsal istikrarın gençler üzerindeki etki oranı nedir?” sorusunun frekans analizi

Değer	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1,00	7	8,8	8,8	8,8
2,00	3	3,8	3,8	12,5
3,00	2	2,5	2,5	15,0
4,00	2	2,5	2,5	17,5
5,00	3	3,8	3,8	21,3
6,00	6	7,5	7,5	28,8
7,00	8	10,0	10,0	38,8
8,00	8	10,0	10,0	48,8
9,00	10	12,5	12,5	61,3
10,00	31	38,8	38,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

İyiliğe karşılık vermek, bağlılık ve aidiyet duygusu, toplumsal istikrarın gençler üzerindeki etki oranı nedir? Sorusuna verilen cevaba göre ise; toplumun var olan ilişkilerin ve kişilerin kendisinin huzuru ve sürekliliği ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak konularında 31 kişi 10 puan vermiştir (%38.8).

3.2. Örnek Olayların Sebepleri ile İlgili Görüşler

Tablo 14

“Olumsuz davranışlar olan kabadayı bir kişiyle neden herkes arkadaş olmak ister?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Karşı taraf güçlü olduğu ve ondan çıkarları olduğu için	53	66,3	66,3	66,3
Doğru yola sokmak için	12	15,0	15,0	81,3
Toplumda tanınmak için	10	12,5	12,5	93,8
Farklı insanlar tanıma isteği	5	6,3	6,3	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Olumsuz davranışlar olan kabadayı bir kişiyle neden herkes arkadaş olmak ister?” sorusunda; “Karşı taraf güçlü olduğu ve ondan çıkarları olduğu için”, “Doğru yola sokmak için”, “Toplumda tanınmak için” ve “Farklı insanlar tanıma isteği” seçenekleri yer alırken 53 kişi “Karşı taraf güçlü olduğu ve ondan çıkarları olduğu için” seçeneğini düşünmektedir.

Tablo 15

Saygın iş adamı görünümü olup tetikçileri vasıtasıyla zorbalık yapan dizi film karakteri seyircilerce neden beğenilir? Sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Gerçek hayatta öyle olmak isterler	27	33,8	33,8	33,8
Güce değer verdikleri için	24	30,0	30,0	63,8
Dikkat çektikleri için	29	36,3	36,3	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Saygın iş adamı görünümü olup tetikçileri vasıtasıyla zorbalık yapan dizi film karakteri seyircilerce neden beğenilir?” sorusunda; “Gerçek hayatta öyle olmak isterler (1)”, “Güce değer verdikleri için (2)” ve “Dikkat çektikleri için (3)” seçenekleri yer alırken 27 kişi 1 numaralı seçeneği düşünmektedir. Dizilerdeki zorba karakterlerin beğenilmesinin sebebi olarak verilen cevap %33. 8 ile kişilerin gerçek hayatta öyle olmak istemeleridir.

Tablo 16

“Haksızlık yapmanın yanlış olduğunu herkes söyler ama bunu söyleyen bir kişi ALES, yabancı dil, not ortalaması düşük olmasına rağmen mülakatta diğer adaylardan puan yüksek alacak şekilde torpili neden normal kabul etmektedir?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Kendi çıkarlarını gözetirler	37	46,3	46,3	46,3
Gelecek kaygısı yaşarlar	16	20,0	20,0	66,3
Konuşmakla uygulamak arasında fark vardır	17	21,3	21,3	87,5
Statü- mevki sahibi olmak isterler	10	12,5	12,5	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Haksızlık yanlış olduğunu herkes söyler ama bunu söyleyen bir kişi ALES, yabancı dil, not ortalaması düşük olmasına rağmen mülakatta diğer adaylardan puan yüksek alacak şekilde torpili neden normal kabul etmektedir?” sorusunda; “kendi çıkarlarını gözetmek”, “gelecek kaygısı taşımak”, “korumakla uygulamak oranında fark olması”, “statü-mevki sahibi olmak” seçenekleri verilmiştir. En güçlü cevap %43.3 ile “kendi çıkarlarını gözetmek” çıkmıştır.

Tablo 17

“Yoğun bakımda görevli hemşireler yatan hastaya sigara içirip video paylaşım sitesinde paylaştılar. Bu davranışı yapmaya iten sebep nedir?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Eğlence arayışı	14	17,5	17,5	17,5
Dikkat çekmek istemeleri, popüler olma arzusu	32	40,0	40,0	57,5
Psikolojik sorunlar	34	42,5	42,5	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Yoğun bakımda görevli hemşireler yatan hastaya sigara içirip video paylaşım sitesinde paylaştılar. Bu davranışı yapmaya iten sebep nedir?” sorusuna verilen cevaplar; eğlence arayışı, dikkat çekme/popüler olma ve psikolojik sorunlardır. %42.5 psikolojik sorunlarının olduğunu düşünmektedir.

Tablo 18

“Karaman’da iki kız öğrenci seyrettikleri bir filmde etkilenip, kız yurdunda arkadaşlarını korkuttular. Bu davranışı yapmaya iten sebep nedir?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
--	---------	-------	---------------	--------------

Filmin etkisinde oldukça kalmışlardır.	14	17,5	17,5	17,5
Heyecan arayışı	24	30,0	30,0	47,5
Kendileri korktukları için aynı hissi başkalarına da yaşatmak istemeleri	27	33,8	33,8	81,3
Dikkat çekmek, popüler olma isteği	15	18,8	18,8	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Karaman’da iki kız öğrenci seyrettikleri bir filmde etkilenip, kız yurdunda arkadaşlarını korkuttular. Bu davranışı yapmaya iten sebep nedir?” sorusu için gençler en fazla “kendileri korktuğu için başkalarına da yaşatmak istemeleri” (%33,8) demiştir. Diğer cevaplar ise, “heyecan arayışı, izledikleri filmin etkisi ve dikkat çekmek/popüler olma isteğidir”.

Tablo 19

“Bursa Yıldırım’da, Mimar Sinan Parkı’nda iki genç tartıştı. Gençlerden biri genelde aynı yerden göç etmiş kişilerin yaşadığı mahallesinden bir minibüs kişiyi topladı ve diğer gence birlikte saldırdılar. Genç hayatını kaybetti. Saldıranlar tekrar minibüse binip parktan ayrıldılar. Tanımadıkları bir kişiye kavganın dışındaki kişiler neden saldırıp öldürdüler?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Koruma içgüdüğü	44	55,0	55,0	55,0
Bilinçsizce yapılmıştır.	21	26,3	26,3	81,3
Psikolojik sorunlar	15	18,8	18,8	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Bursa Yıldırım’da, Mimar Sinan Parkı’nda iki genç tartıştı. Gençlerden biri genelde aynı yerden göç etmiş kişilerin yaşadığı mahallesinden bir minibüs kişiyi topladı ve diğer gence birlikte saldırdılar. Genç hayatını kaybetti. Saldıranlar tekrar minibüse binip parktan ayrıldılar. Tanımadıkları bir kişiye kavganın dışındaki kişiler neden saldırıp öldürdüler?” sorusunda; “koruma içgüdüğü (1)”, “bilinçsizce yapılmıştır (2)” ve “psikolojik sorunlar (3)” seçenekleri yer almaktadır ve 44 kişi 1 numaralı seçeneği düşünmektedir.

Tablo 20

“Mesleğini yaparken muhataplarına faydalı olması için nitelikli olması gerektiğini bilen bir üniversite öğrencisi derslerini ve kişisel gelişimini önemsemeyip neden bir şekilde diploma alsam yeter diye düşünür?” sorusunun frekans analizi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Yeterli eğitim almadığı için okuduğu bölümde kendine güvenmez.	16	20,0	20,0	20,0
Çevresindeki insanlar eğitimini gördüğü işi yapamadığı için.	27	33,8	33,8	53,8

Sadece diplomayı üniversite mezunuyum deyip para kazanma isteği	37	46,3	46,3	
Toplam	80	100,0	100,0	100,0

“Mesleğini yaparken muhataplarına faydalı olması için nitelikli olması gerektiğini bilen bir üniversite öğrencisi derslerini ve kişisel gelişimini önemsemeyip neden bir şekilde diploma alsam yeter diye düşünür?” sorusunda; “yeterli eğitim almadığı için okuduğu bölümde kendine güvenmez (1)”, “çevresindeki insanlar eğitimini gördüğü işi yapamadığı için (2)” ve “sadece diplomayı üniversite mezunuyum deyip para kazanma isteği (3)” seçenekleri yer almaktadır ve 37 kişi 3 numaralı seçeneği düşünmektedir. Gençlerin bilgi ve donanımına değil etikete ve kısa yoldan para kazanmaya daha çok önem vermesi ön plana çıkmıştır.

4. Sonuçlar ve Tartışma

Gelişen teknoloji ile birlikte dünya değişmektedir. İnsanlar ve şartlar da değişmekte, klasik eğitim anlayışı yetersiz kalmaktadır. Öğretmenler okulda, din görevlileri camilerde, ebeveynler evde; “iyiyi-kötüyü söyledim, anlattım” demekle bu konu amacına ulaşamamaktadır. Öğretmenin, ebeveynlerin, din görevlilerinin, televizyon programcılarının, gazetecilerin muhatap olacağı bireyleri tanınması, onlara hitap edebilecek yol ve yöntemleri bilmesi gereklidir. Toplumun gerçeklerinden uzaklaşarak halkın gerçeklerine katılması ve amaca ulaşılmasının mümkün olmadığı görülmekte; yıllardır süregelen klasik eğitim ve değerler algılayışı ile mümkün olmadığı gözlemlenmektedir. Gençlerde öne çıkan değerler bilinmeli ona göre yeni yaklaşımlar geliştirilmelidir. İmamoğlu ve Aygün’ ün (1999) “1970’lerden 1990’lara Değerler: Üniversite Düzeyinde Gözlenen Zaman Kuşak Ve Cinsiyet Farklılıkları” adlı çalışmada da gençlerin değer algısının zaman içinde değiştiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın katılımcılarına göre Schwartz’ ın Değerler Ölçeği’nde yer alan değerlere 7-10 arası verilen puanlar dikkate alındığında sıralama aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

Birinci sırada 77.5 ile maneviyat gelmektedir. Toplumdaki bireyler maneviyat ve geleneklere bağlılık gibi değerlerin önemine inanmaktadır ancak gözlemlerimize göre davranışa dönüştürme içselleştirmede zorlanılmaktadır. Bir diğer yüksek oran da 76.4 ile başarı değeridir. Başarının bu kadar yüksek belirtilmesi beklentilere de uygundur. Çünkü ebeveynler öğretmenler sürekli olarak çocukların ve gençlerin başarılı olmasını talep etmekte başarıya odaklı sevgi ve değer mekanizması geliştirmektedir. Bu nedenle gençler sevgi ve değer görmek ayrıca toplum tarafından kabul alabilmek için başarılı olmayı temel kilit taşı olarak kabul etmektedir. Başarılı olmaz ise ailelerinden, öğretmenlerinden sevgi ve değer görmeyeceklerine inandıkları için asıl hedefleri bu olmakta bir anlamda karşılıklı sevgi anlayışı geliştirmekte; başarısız olursa ailelerinden veya öğretmenlerinden yeteli ilgi sevgi ve şefkati görmeyeceklerini düşündükleri için her daim kazanmaya odaklanmakta, okul sonrası yaşamlarında da bu anlayış devam etmektedir. Kişi manevi değerlerine bağlılığını ifade etse de kendi çıkarlarına ters düşen bir durum olduğunda veya başarısını engelleyeceğini düşündüğü bir durum ile karşılaştığında, başarıya verdiği önem sebebiyle maneviyatı ikinci plana atıp kazanmayı asıl hedef olarak görecektir; her türlü zorbalığa müsamaha göstermektedir. Eğitim sistemimizde de sınava odaklı bir müfredat ve başarı ölçümü izlendiği için ahlaki değerler geri planda kalabilmektedir. Anneler, babalar, öğretmenler çocuğa paylaşımcı olmayı öğretirken bir yandan da “birinci ol, başarılı ol” baskısı ile kendi içinde çelişkiye düşmektedir. Aileler, “Çocuğumun mutluluğu her şeyden önce demekte ama daha sonra etiketi olan bir meslek seç, kariyerin adın olsun.” diyerek çocuklarda ikileme yol açabilmektedir. Bu şekilde öğrenciye birinci olma, rekabet, sınavı geçme fikirleri aşılırken; gerekirse “Savaşta her yol mubahtır.” şeklinde “makyavelist” yollar da izlenmesi salık verilmektedir. Maalesef çalışmamız da bunu destekler niteliktedir. Kişiler ahlaki değerler, vefa, yardımseverlik, hakkaniyet gibi değerlerden bahsederken örnek durumlara benzer durumlarla karşılaştığında kazanma, güçlünün-kazananın yanında olma, sonuca ulaşmak için her türlü yolu deneme hususlarında aynı ölçüde hassas olamayabilmektedir. Nitekim İmamoğlu ve Aygün’ün (1999) çalışmasında da bizim çalışmamıza destekler nitelikte bulgulara ulaşılmıştır.

Örnek olaylarda güç başarı ve hazcılık ön planda görülüyor. Üstteki bölümde ise başarı ikinci sırada güç ve hazcılık sonlarda görülüyor, bu durum şundan olabilir: Bireyler sözle manevi değerlerin önemini söylese de uygulamada güç ve hazcılık da ön plandadır.

Benzer çalışmalara bakıldığında; Gültepeataç Ayalp'in (2010) araştırmasında katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde genel olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Kişisel menfaatler doğrultusunda kültürel sermayeler "mantolama" yapılarak kullanılmaktadır. İhtiyaç olduğunda giyilmekte, olmadığında çıkartılmaktadır. Bu sonuçlar bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Lisansüstü giriş sınavı örneğinde yapılan haksızlığa karşılık; çıkarını gözetme, gelecek kaygısı, statü sahibi olma arzusu ve söylem-eylem farklılığı üzerinde durmuşlardır. Çok ilginç ki toplumsal normları (hukuk kuralları, din kuralları, ahlak kuralları, örf ve adetler vb.) anlatan bireyler bile haksız fiilde bulunabilmektedir. 102 adet yükseköğretime başlayan 1. sınıf öğrencisinin katılımıyla yapılan bir çalışmada öğrencilerin yükseköğretimden beklentileri sorgulandığında; öğrencilerin üniversite eğitiminin mutlaka bir meslek edinme ve iş sahibi olmaya katkısı en büyük beklentidir. Ardından insan ilişkileriyle ilgili bazı değerlere katkı üçüncü sırada ise mesleki becerilerle ilgili katkı beklenmektedir (Güngör, Kutlu, Erakkuş, Dilmaç, 2017, 23). İlgili çalışma sonucuna göre; bireyin işini iyi yapması, mesleğini yaparken muhatap olacağı kitleye faydalı olması arzu edilmekle birlikte, "bir diplomamı alayım, rahat veya etiketi olan bir iş bulayım" düşüncesinin veya kaygısının ön planda olduğu söylenebilir. Bizim çalışmamızda da benzer bulgular görülmektedir. İş hayatında da güç, başarı, konforundan vazgeçmeme öne çıkabilmektedir. Kurumların duvarlarında, internet sitelerinde "Biz bir aileyiz." ekip ruhuna vurgu yapan ifadeler yer almakla birlikte; işyerlerinde duygusal tacize (mobbing) sıkça rastlanmaktadır. Sosyal paylaşım sitelerinde popüler olma bir güç-başarı ifadesidir, eğlence olarak düşünüldüğünde zevk vermektedir. Bizim çalışmamızda da eğlence arayışı, popüler olma arzusu ve ruh haliyle ilgili sorunların sosyal paylaşım sitelerinde bazı olumsuz davranışlara sebep olabildiği ifade edilmektedir. Güç, başarı, zevk alma kötü şeyler değildir ancak diğer değerlerin yok sayılması, Narsizm'in artması, diğer bireylerin zarar görmesi, gibi unsurlar olumsuz olarak nitelenebilmektedir. Hatta sosyal paylaşım sitelerinde yayınlamak amacıyla video çekerken hayatını kaybedenler olmaktadır. Bu durumun farklı bilim disiplinlerine göre farklı açıklamaları olabilir. Modern çağın getirdiği yaşam biçimi, hayatın hızlı bir şekilde akıp gitmesi toplumsal değişimin inanılmaz baş döndürücü bir hızla gelişmesi, bireylerin ihtiyaçlarında da birtakım farklılık ve değişimlere neden olmaktadır. Bu yaşanan baş döndürücü değişim; bireylerde ve özellikle de çalışmamızın içinde yer alan gençlerde psikolojik problemleri, kişilik ve kimlik sorunlarına, bazı ahlak problemlerini ahlak algısında beraberinde getirmiştir. Bu durumda farklı psikolojik yardım ile ilgilenen mesleklerin, yöntemlerin bu konuya mutlaka el atması gerekmektedir. Çünkü yaşanan psikolojik gelişmeler, bazen ruhi bir hastalık olarak, bazen manevi bir boşluk olarak nitelenebiliyor. Ancak bu durum insanların hayata bakışı, bu sorunlar karşısındaki durumu, buna çözümleri; yaşadıkları acılar, krizler, kimlik bunalımları ahlakla ilgili sorunlar, toplumda yer bulamama; ailenin etkisiyle ilgili yaşadığı sorunlar, krizler karşısında gençlerimiz kendilerine mutlaka bir manevi yardım aramaktadırlar. Bu anlamda gençlerin uzman kişilerle iş birliği içinde çalışması gerektiği kesindir. Bu anlamda Türkiye'de değerlerin, ilahiyatçıların, din psikologlarının, sosyal hizmetler alanında çalışan kişilerin ve gençlerle birebir etkileşimde olan mesleklerin; bunun dışında ailelerin, öğretmenlerin bu konuya eğilmeleri ve iş birliği içerisinde çalışmaları zorunludur.

Bazı zihin alışkanlıklarının kazandırmada sorumluluk sahibi yapmak, onları toplum aktif üye olarak kazandırmada etkilidir. Öğrenciyi hayata hazırlamada en önemli ve en son toparlayıcı adımdır işte bu en son adımın kazandıracığı formasyon çok önemlidir (Cafoglu & Akar, 2007, 778).

İnsanlığın kuşaklar boyu biriktirdiği erdemlerin, değerlerin geliştirilmesinde, yaşanan bazı olumsuzlukların azaltılmasında katkı sağlayacağı düşünülen bireylerin ve kurumların uygun yöntemler geliştirmesi gerekmektedir. Muhatabının özelliklerini tanımadan, toplumun güncel durumunu bilmeden, insanları zorla belli kalıplara sokmaya çalışarak, söylem-eylem farklılığı ile arzu edilen değerler eğitimi yapılamaz.

Kaynaklar

Arslan, M. & Tunç, E. (2013). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimlerindeki Farklılaşmalar. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 7-39.

- Akarsu, B. (2002). *Değişen dünyada bilim ve değerler*. (Editör: Ş. Yalçın). Bilgi ve Değer Sempozyumu Bildirileri. Ankara.
- Avcı, N. (2004). Üniversite gençliğinin bireysel ve toplumsal değerlere ilgi ve bakışı (süleyman demirel örneği). Değerler Eğitimi Merkezi.
- Aydın, M. (2003). Gençliğin değer algısı: konya örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 121-144.
- Aytac, S. & Bayram, N. (2001). Üniversite Gençliğinin İş Ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) İle Analizi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 89-100.
- Başaran, F. (1993). Üniversite Eğitim Süresi İçinde Öğrencilerin Değer Tercih Sıralamalarında Değişme. Yedinci Ulusal Psikoloji Kongresi, 22-25, Ankara.
- Cafoğlu, Z. & Okçu, V. (2005). Gençlik sorunları: siirt ili örneği. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(43), 82-115.
- Cafoğlu, Z. & Akar, Ö. (2007). Üniversitelerde Ahlaki Değerlerin Davranışa Yansımalarının Oluşturduğu Örgüt İkliminin Algılanması. *Değerler Ve Eğitimi*, İstanbul: Dem Yayınları, 778.
- Düzbakar, Ö. (2003). Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(5), 97-108.
- Gültepeataç Ayalp, B. (2010). *Sosyal Sermaye Ve Değer İlişkisi: Bir Lise Örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Güngör, A. B., Kutlu, M., Erakkuş, Ö. & Dilmaç, M. (2017). *Yükseköğretime başlayan gençlerin beklentileri ve değer yaklaşımları: oltu örneği*, Umbet International Congress on Vocational and Technical Sciences Batumi-Georgia Congress Book Of Full Texts, 23.
- İmamoğlu, E. & Aygün, Z. (1999). 1970'lerden 1990'lara Değerler: Üniversite Düzeyinde Gözlenen Zaman, Kuşak ve Cinsiyet Farklılıkları. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 1-18.
- İnanır, S. (2005). Bildiğimiz gençliğin sonu halleriyle imajlarıyla gençlik. *Birikim Dergisi*, (196).
- Kardaş, S. (2017). *Sanal Kimlik Ve Spiritüel İyi Oluşun Üniversite Öğrencilerinin Narsistik Eğilimlerini Yordayıcılığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kenar, İ. (1995). Gençlik ve Psikolojisi, *Adalet Dergisi Özel Sayısı*, 42.
- Kuşdil, M. & Kağıtçıbaşı, Ç. (2000), Türk Öğretmenlerinin Değer Yönelimleri Ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikolojisi Dergisi*, (45), 59-76.
- Mehmedoğlu, A. U. (2006). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimleri Ve Dindarlık-Değer İlişkisi (M.Ü. İlahiyat Fakültesi Örneği). *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 30, 133-167.
- Musayev, İ. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Olumlu Ve Olumsuz Davranışlarına İlişkin Görüşleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 46, 5.
- Müslim, İman 78. Ayrıca bk. Tirmizi, Fiten 11; Nesai, İman 17.
- Ortaş, İ. (2018). *Gençlik nereye koşuyor?*. 13 Temmuz 2018 tarihinde <https://www.mahalligundem.com/yazarlar/prof-dr-ibrahim-ortas/genclik-nereye-kosuyor/620>. sayfasından erişilmiştir.
- Özgüven E. (1992). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları Ve Başetme Yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Şanver, M. & Erakkuş Ö. (2016). Montessori Okullarında Temel Eğitimde Din Ve Değerler Eğitimiyle İlgili Dersler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 432.
- Yurtta kan donduran işkence görüntüsü Valilik harekete geçti. 19 Mart 2018 tarihinde <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ogrenci-yurdunda-akil-almaz-iskence-40748960> sayfasından erişilmiştir.
- Çocukların hayatlarını tehlikeye sokan 'cesaret videoları' giderek yayılıyor. 10 Nisan 2018 tarihinde <https://www.olay.com.tr/cocuklarin-hayatlarini-tehlikeye-sokan-cesaret-videolari-giderek-yayiliyor-141245h.htm> sayfasından erişilmiştir.
- Tide Pod Challenge: Teenagers are Risking Death to Film Themselves Eating Detergent. 25 Nisan 2018 tarihinde <https://www.independent.co.uk/life-style/tide-pod-challenge-deaths-risk-teens-eat-detergent-videos-what-is-happening-a8156736.html>. sayfasından erişilmiştir.